

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-80 szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szerkesztésére vo-
natkozó felzárólatások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Nagybecskerek, 1896.

XXV. évfolyam, 156. szám.

Hírlapárak:

Egész évre ———— 12 Ft.
Félévre ———— 6 „
Negyedévre ———— 3 „
Egy hóra ———— 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünneppnapok kivételével.

Csütörtök, július 9.

Mezőgazdasági hitel.

Nagybecskerek, július 9.

A magyar agráriusok egy választási programot dolgoztak ki és küldtek szét, amely program nyolcz fő- és majdnem ötven alponban adja elő az agráriusok kívánalmait, pártpolitikai kérdéseket nem érint és a képviselők pártállására nincs tekintettel, de bizonyos irányban kötelezi őket. A magyar nagybirtok és az egyházpolitikai ellenzék, a szabadelvűség és a kis- és közép birtok természetes esküdt ellenségei akarják itt hamis eszközökkel a választási reklámdobot verni és a legsajátabb céljaik számára prozelitákat szervezni, de találni — reméljük — majd csak a saját kised körükben fognak.

Módunkban volt mindjárt e program megjelenésekor kijelenteni, hogy annak összes teljesíthető pontjai részben már teljesítve vannak, részben pedig fel vannak véve a kormány programjába és közeli megoldásukat várják.

Ily gyors elintézés elé tekint az agrár-program legfontosabb pontja. A mezőgazdasági hitel megteremtése és annak szervezése már a jövő hónap folyamán tényre fog válni, anélkül, hogy a kormányra a legcsekélyebb nyomást kellett volna gyakorolni. Egy jól szervezett mezőgazdasági hitelintézet létesítése a jelenlegi kormány programjának egyik előkelő pontját képezi és erre vonatkozólag elvállalt kötelezettségét a céltudatos támogatás által, melyben a nemrég alapított agrár- és járadékbankot részésíti, minden irányban teljesíti is a kormány.

A mezőgazdasági hitel megteremtéséhez két út volt nyitva. Mezőgazdasági hitelszövetkezetet lehetett létesíteni, vagy a mezőgazdák elfogadványait zálogjoggal kellett felruházni, amint ez Oroszország

ban történt. Mezőgazdasági hitelszövetkezet alapítása határozottan a kedvezőbb megoldás, mert ennek a szükséges kész eszközök kielégítőbb mértékben állnak rendelkezésre és mert az orosz eljárással a magyar hitelintézeteket semmi esetre sem lehetett arra buzdítani, hogy a mezőgazdák hitel nyujtsanak.

A magyar mezőgazdaság követelményeinek megfelelőleg végre elhatározta a magyar agrár és járadékbank egy mezőgazdasági hitelegylet alapítását. Az egylet f. évi július 20-án alakul meg és azokat az alapelveket alkalmazza a mezőgazdasági hitelügyre, melyek a már létező, a kereskedők hitelszükségeit szolgáló hitelegyletekben igen jól beváltak. A mezőgazdasági hitelegylet olcsó váltóhitelt fog engedélyezni tagjainak és e mellett kiköthető az 5 év alatti visszafizetés. A kamatláb egyelőre 5 1/2% lesz és hogy ennek lehető állandóság biztosítsák, kötvények kibocsátása tervezetik. A hitelegylet ügyeit saját választmánya vezeti és a hitelengedélyezés egy külön bizottság útján történik, mely fele részben az egyleti tagok által a hitelrészesek sorából választott tagokból áll.

Biztosíték céljából a bank saját tőkéjéből az igénybe vett hitelszeg arányában fokozatosan 100.000 frtig növekedő tartalék-alapot képez és azt a hitelegylet nyeresége egy részének átengedésével gyarapítja. Az egylet megalakulása azon feltételhez van kötve, hogy legalább 30 hitelrészese legalább 200.000 engedélyezett hitellel lépjen az egyletbe. Miután már eddig 40 hitelrészese 854.000 frt engedélyezett hitellel jelentkezett az ország közbizalmat élvező gazdái sorából: a megalakulás teljes megnyugvással volt elhatározható.

E szervezet által a hitelezett tőke veszélyeztetését kizártnak kell tekinteni és ép ily valószínű, hogy a kamatláb annál állandóbb lesz, minthogy a tőke folyton biztos elhelyezést keres és jobb elhelyezést alig képes találni. Kétséget sem szenved, hogy a magyar mezőgazdák nagy számmal, sőt kivétel nélkül belépnek e hitelegyletbe, mert a hitelígények gyors elintézését már a szervezet biztosítja és a visszafizetési módzatok olyanok, aminők kereskedők egyáltalán nem engedélyeztetnek. A kamatláb ellenben oly mérsékelt, hogy csak kevés előkelő czég van, amely ily kamattal mellett hitelt vehet igénybe. A mezőgazdasági hitel kérdését tehát tökéletesen és fényesen megoldottnak lehet tekinteni és ezzel az agrár-program egyik legfontosabb pontja az agrárius urak legnagyobb sajnálatára egyszerűen eleink.

Levél a kiállításból

(Fővárosi levelezőnkől.)

— július 8.

A június hónap vége és a július eleje, mintha csak a kalendárium más részéből tévedt volna ide, nem valami jó időt hozott a kiállításnak. A pompás kis bagolyvár, a melyben a kiállítás meteorológiai állomása tanyázik (tehát itt csinálják a kiállítás időjárását), nem valami nagy népszerűségnek örvendett. Állandóan fehér zászoló lebegett az ormán, a mi tudvaleg nem éppen kellemes hírnök, dacára ártatlan színének, mert esőt jelent. Néha a fekete zászoló váltotta fel, a melynek még rosszabb a jelentése: vihar és égi háboru közeledését hirdeti.

S dacára a rossz időjárásnak (a melynek egyelőre vége szakad, mert a ma már piros-fehér zászoló azt hirdeti, hogy: tartósan jó, száraz idő várható), az ezredéves kiállítás látogatottsága nem hogy csökkent volna, de egyre emelkedett.

A „TORONTÁL” TÁRGYAJA

Egy kis leánynak.

Hogy hasajjöttem a minap
Pitymalló kora reggel,
Megcsiptelek a kert alatt]
A kis kadét gyerekekkel.

Te megijedtél szerfelett,
A szemed lángban égett
S azt mondtad elpirulva, hogy
A kadét a kuséné.

No jól van, elhítem neked,
Hisz nincs belőle károm,
Helyembe jött a kis kadét
S szerelmünk már csak álom.

De tegnap künn a söld mezőn
Egy főhadnagy járt véled . . .
— Csak nem léptették tán elő
Ily gyorsan a kuséné?

Az első szerená.

— Bál után. —

Na én ugyan megjártam.

El nem mondhatom senkinek, mert szörnyen röstelném, de leírni: muszáj. Most már értem Midas király borbélyát; mily rémes lehet az: egy titkot örökké magával cipelni az embernek, azzal a tudattal, hogy ezt soha és senkinek sem szabad elmondani.

Hát hol is kezdjem? Igen, mult szerdán, midőn a kolonba beléptünk — már háromszor voltam ott — az ajtónál várt Berti. Igen, határozottan mondhatom, hogy várt, ámbar ő ugy-

akarta feltüntetni, mintha véletlenül lett volna ott és el lenne merülve ő felségének a falon függő arcképe szemléletébe.

En jó előjelnek vettem, hogy az ő karján léphetek be a terembe, hisz ő a főrendező, meg aztán csinos fiu is.

Jaj istenem, ha elgondolom, hogy három nappal ezelőt én öt csinos, sőt szép fiunak tartottam. És ma? ma „lehullott a hályog a szememről“, mint a hogy ezt regényekben olyan szépen mondják — és tisztán látok és látom, hogy ő egy hosszulábú és vörös kezű mamlasz, savószinű szemében nincsen semmi kifjezés és vörösös szöke hajánsk minden szála úgy mered ég felé, mint a sündisznó tüskéje. És ámbar mindig az orra alatt babrál, ninos anyyi bajusza, mint a Teréz néniének.

Nem is tudom, hogyan lehettem én akkor olyan vak. Igaza van a papának, midőn így sóhajt föl:

— Ne csodálkozzatok a ráncok fölött arczomon, majd ha ennyit tapasztaltok, mint én . . .

Igaza van, a tapasztalatok borszasztóan vémitenek. En ugy érzem, mintha már legalább is húsz éves lennék.

— Na de hamar — vissza a kolonba. Midőn belépni láttak a „nagy“ leányok engem a főrendező karján, csodálkozó, sőt irigy tekintetek irányultak felém.

Hát még azután később, midőn látták, hogy minden tánczra öt-hat tánczosom van. Sőt az a kis, pisze Gizi, ki szeretné magát minden áron nagy leánynak tartani, pedig nincs több mint tizenhat éves, majd megfult mérgében.

Elég az hozzá, pompásan mulattam. Berti mindig mellettem volt és egyszer egy hosszú szünet közben végtelen ügyesen és sok ravasz-

sággal kifaggat engemet, hogy mik a kedvence nőtáim, hol alszom, melyik ablak az enyém az utcára. Tudom, senki sem találta volna ki, de nekem rögtön az villant meg az agyamban: ez éjjeli senét akar nekem adni.

Hirtelen le kellett ülnöm egy mellettem levő székre, mert lesujtott a boldogság. Istenem, én szerenádot kapok! Hisz ez volt titkos vágyaimnak netovábbja! Reszkettem a boldogságtól.

Bucszáskor szerettem volna barátömnek a nyakukba borolni és füükbe sugni e nagy titkot, de szerencsére megakadályozott ebben a nagy felindulás.

Otthon leültem ágyam szélére és azon töprengtem, vajjon ma lesz-e vagy holnap?

Remélem, holnap már nem fognak velem úgy bánni, mint egy gyermekkel. Hisz azt hiszem, aki öt hónap és huszonkilenc nap mulva tizenhat éves lesz, az nem is gyermek már. Minden német regényben hősnő lehetnék. Mert csaknem kivétel nélkül mindegyiket így írják le: „Sie war kaum sechzehn Jahr“ . . . Csak itthon, hogy bossantsanak, gyötörjenek: akarnak engem elnyomni, a gyermekesobába dugni.

Amint így elmélkedtem levették az ágyam szélén, egyszer csak hallok valami ocsogást, mormogást, hegedűnyikorgást az ablakom alatt, ezek a cigányok — gondoltam magamban és hirtelen eloltom a lámpámat. Az ablakos akarok szaladni, megbotlom egy kis székre, és hangos csörömpöléssel messze röptül és én végig terülök a földön és belevegórom az orromat az asztalba. Félig elszédülve föltámaszok, mig néhány botorkálás után az ablaknál vagyok. Csakugyan itt vannak, most ráhúszák. Kellemetlenül, érint ugyan az, hogy csak négy szál cigány húzza, meg hogy a „Ständchent“ játssák. Hisz est én nem is mondtam és

A hivatalos melléklet 133. számával.

Tizenhét-tizenöt napig járt a látogató járta be hétköznapokon, harmincz-harminczöt ezer ünnepeken és vasárnap.

S mikor ezt az öröndetes dolgot konstatajuk, újra a vidéki közönség dicséretét zengi az ének. Mert ezeknek a látogatóknak majdnem kilencz tizedrésze a vidékről toborzódik. A pesti ember kényelmes és lusta, s azt gondolja, hogy nyugodtan kilesheti a szép napokat, mikor a kiállításra megy, mert hisz ugyis itt marad, de a vidékről felzarándoklókat se jégeső, se villámhullás nem tartja vissza, hogy megnézzék az ezredéves kiállítást, ezereves multunk és erős jelenünk kinoses tárházát.

Az egész ország tudja mamár, hogy önmaga ellen követ el halálos vétkeket, aki késlekedik a kiállítást megnézni. Tudják ma már mindenütt, — hisz szavahihető tanuk hirdetik országszerte, — hogy büszkesége ennek az országnak csudaszép kiállításunk, s ráfogás, rágalom, félreértés, amit drágaságról, lakáshányról nyíltan és titokban hirdettek ellenségeink.

S mennyire fog még szaporodni ez a tudat, ha a háromezernél több tanár és tanító, aki kongresszusra Budapestre gyűlt, hazatérve ugyanannyi apostolává lesz az ezredéves kiállításnak?

De erről beszéljenek ők maguk. Itt csak egyetmást mondjunk el futólag, ami az ezután érkezőkre vonatkozik.

Ünnepek és multságok.

A jövő héttől kezdve hétről-hétre egy-két nagyobb ünnepségre készülnek a kiállításon. Sok féle nagy, pompás látványosságot terveznek, melyek mindegyike bizonyára sok ezer embert fog a fővárosba hozni. Lesznek a többek közt díszfelvonulások, virágkorzók, virágcsaták, kivilágítások 90,000 izzólámpával, nagy katonai taktarodó, 8 katonai zenekarnak együttes hangversenye, művész-este Palmay Ilka és Kopácsy Juliska közreműködésével, monstre hangversenyek és dalelőadások a tavon, még pedig külön hölgy- és férfikarra, velencei éjszakák stb. stb.

Minden hétre jut majd egy-két ilyen nagyobb szabásu ünnepség, úgy, hogy bármikor jöjjön is a vidéki ember a fővárosba, mindig jókor érkezik, hogy egy két ilyen ünnepélyen részt vehessen.

Inások és segédek kiállítása.

E hónap 15 én nagyérdemű időleges kiállítást nyit meg Daniel Ernő kereskedelmi miniszter. A mesterinások, segédek és munkások kiállítása ez, melyen a saját készítményeiket mutatják be. Azoknak a kiállítása lesz ez, akiknek ügyessége és izlése, szorgalma és találékonysága záloga a magyar ipar méltán várható felvirágzásának,

utálom is, de hát azért megvigasztalódom, hát ha ő kedveli. Es végre is — ez egy igazi és valódi éjjeli zene és nekem huzzák és oly szépen huzzák. Es küönösen a nagy böfő oly szépen szól, mindig ezt lehet hallani és néha ugy látszik, rosz néven veszi ezt neki az első hegedű, mert a legmagasabb üveg hangokon és örült gyorsasággal igyekszik őt messze maga mögött hagyni, de a nagyböfő mindannyiszor diadal-maskodik és ő marad a győztes a küzdőterén.

Jatszának még két darabot, itt-ott ráismerék kedvenc darabjaimra; de nem úgy játszák, mint én, ők bizonyosan jobban tudják.

Végre elmennek. Nekem a fogaim is vacognak a boldogságtól, no meg egy kisértőtől is, hogy nagyon is pengyolában vagyok és a szoba egészen kihűlt. Egész éjjel nem tudok aludni és mindig azon gondolkozom, hogy mennyit is növekedett az én tekintélyem egy éj alatt!

Hogy fognak rám hamiskásan mosolyogni, ha belépek reggel, hogy fognak gratulálni, a gyermekek körülvesznek. Még akkor fogom csak igazán élvezni boldogságomat.

Reggel alig vártam, hogy elérkezzen a kávézás ideje. Bedugom a fejem az ajtón, mindenki ott van, de engem nem vesznek észre. Apa el van mélyedve az újságába, mama a kávévét osztja, a gyermekek szép illendően ülnek az asztalnál.

Belépek, jól becsapom az ajtót.
— Te vagy az, cicca — ez én vagyok
— gyere, itt van a kávé, mondja a mama. Es nem üdvözölnek!

— Na ugyancsak barátságatlan család ez az enyém. Igazán, némely szülő nem is érdemli meg, hogy gyermekekkel birjon!

s tanúsága az utolsó tíz esztendő nagy haladásának.

A bejelentett tárgyak már nagyrészt ott vannak a kiállításon, s már hozzáfogtak a rendezéshez és a katalogus elkészítéséhez is. Már is látnivaló, hogy a legérdekesebb kiállítások egyike lesz ez, telve meglepően szép, izlésees dísz tárgyakkal, a házi szükségletre való pompásan dolgozott cikkekkel, a melyek csaknem kivétel nélkül a magyar iparos meglepő ügyességéről, elmésségéről és találékonyságáról s emellett jó izléséről tesznek tanubizonyosságot.

A kiállítás egy teljes hónapig marad nyitva, a mit különösen a vidéki kamaráknak és iparhatóságoknak azzal ajánlunk a figyelmükbe, hogy nagyon kívánatos volna a legtöbb helyen ugyis tervezett tömeges iparos felrándulásokat, legfőképen a segédek és tanulók felrándulását arra az időre kitűzni, a mikor ez a reájuk oly fontos kiállítás nyitva lesz.

A millennium emlékkoronái.

A fővárosban a legutóbbi napokban egy új és nagyon szép divat kapott lábra. A hölgyek karkötőiről, az óraláncokról, nyakékekről, pénzestárcákról, nyakkendőkről eltűntek a régi szokásos formájú apróságok: a szent-györgy-tallér, a négylevelű lóhere, a szerencsedisznó és turbános szerecsen, s a helyökét a millennium ünnepepét jelképező, igazán izlésees, művészi kivitelű millenniumi emlékérem foglalta el.

Ezek az emlékérmek tudvalevőleg az ország ezereves fennállásának emlékére verettek s egy korona nagyságúak. A legszebb emlékpénzek ezek, a melyeket Magyarországon eddigelő vertek. Pompás művek s gyönyörű mesterséges patina van máris rajtuk. A vidék jó izlésű dolgokban követni szokta a főváros példáját. Ebben sz új divatban bizonyára követni fogja.

HIREK.

Tájékoztató.

Aug. 8. községi jegyzők kongresszusa.

Julius 10. Iskolaszéki ülés.

Augusztus 17. Közig. bizottság ülés.

A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére hódde és pénteken délután.

— Személyi hír. Daniel Ernő kereskedelmi miniszter ma Budapestről torontálme gyei birtokára, Nagy Gájra érkezett.

— Eljegyzés József kir. herczeg család-jában. Parisból jelentik, hogy az Echo szerint Orleáni Fülöp herczeg legközelebb jegyet vált József királyi herczeg legidősebb leányával, Mária Dorottya Amália kir. herczegnővel

Nagy csendben ültünk és isszuk a kávé; én végkép el vagyok keseredve.

— Nagyon faj a fejem, nem aludtam ki az éjjel magam, — szóltai meg vegre a mama.

— Na, az volt oszt az ekteien nyirkorgás az éjjel, — mondja a papa. Bizonyosan az a semmirekellő Jancsi volt, néhány cigany kölyökkel és ma majd beállit a pénzert.

— Dehog az, szólat fel a mama, én előbb azt hittem, hogy a cicczának adják, de azután kinéztem és láttam, hogy az ő szobája mellett levő cseledészoba ablakai alatt alanak. A Róza szobaleány kapta, neki van egy jóra való szabó legény udvarloja, mondtam is ma neki; ő nem hallott belőle egy kukkot sem, nagyon mélyen alszik. Most oly boidog, csak az lántja, hogy miért nem élvezte hát öbren.

Na, szépen vagyok! Ezek után még csak nem is vitathatom el éjjeli zenémet a szobaleánytól. Hiszen meghalnék szégyenemben, ha megtudnák, hogy nekem ilyen összeszedett-vedett bandával adtak éjjeli zenét. Már-már azon a ponton vagyok, hogy elkeseredettségem nedves megoldást nyerjen, midőn a papa eltüsszenti magát, a gallerjáról lepattan a gomb, a kezével odakap és ezzel a mozdulattal felborítja a kávéját és ez széles folyamban fut a parketten szét. En ezt a zűrzavart felhasználva kifutok egyenest a szobámba.

Es itt a pamlagra vetve magam, keservesen sokogok és magamban átkozva a világ minden haszontalan taoskját, kik éjjeli zenét adnak, ha nincs is pénzü. De ositt! Meg ne tudja valaki.

Fülöp herczegben legutóbbi karlsbadi tartózkodási idejében nagynénje, Koburg Klementina herczegnő, a ki Mária Dorottya kir. herczegnőnek anyai részről nagyanyja, érlelte meg ezen tervet.

— Iskolaszéki ülés. A községi iskolaszék holnap délután 4 órakor a községi iskola épületében tartja havi ülését.

— Varga Ferencz a nagybecskerekiekhez. Varga Ferencz Torontálvármegye volt alispánja, ki 47 évi távollét hazajött Amerikából imádott szülőföldjére Magyarországra és itt a többek között meglátogatta Nagybecskereket is; most a következő levelet intézte egyik régi barátjához, Menczer Lipót megyei főpénztárnokhoz:

Budapest, 1896. július 8.

Igen tisztelt kedves barátom.

Ason őszinte meleg fogadtatás, melyben kegyesek voltatok engemet részesíteni, örökre kedves lesz emlékemben. Az ég megengedte érnem a boldogságot, még egyszer megláthatni az imádott szülőföldet kedves rokonaimat, barátaimat. Most már bucsút veszek tőle örökre, de boldog visszaemlékezés fogja könnyíteni utolsó perceimet. Holnap indulunk innen s 14-én Brémából a Spree gőzössel. — E néma sorokban mondok Isten hozzádot mindazoknak, kik reám szívesen emlékeznek. Aldjon meg Benneteket a Gondviselés, s olykor-olykor emlékezzetek meg

a honából száműzött öregre,

Varga Ferencz

barátotokra.

— Maglódi Wodiáner Béla, a csákovári (Temes m.) választó kerület volt országgyűlési képviselője, fővárosi bizottsági tag, elte 67 ik evesben, Budapestben meghalt. Wodiáner Béla az országgyűlésnek több cikluson át képviselője volt s mint fővárosi bizottsági tag élenk részt vett a közügyek tárgyalásaiban, különösen a pénzügyi és gazdasági bizottságban. Eme szerepléseiben mindig kitűnt széleskörű ismereteivel, európai látókörével s kellemes modorával, a melylyel számos barátot szerzett magának.

— Közúti vasút Zombolyán. Zombolya községe engedélyt kapott a torontali helyi érdekű vasút állomásától a községbe a piacsterig vezető közúti vasútra, oly kikötéssel, hogy az azon szállítandó 50 kilogrammot meghaladó szállítmányok után 1 krajczárt szedhet.

— Hullik a szőlő. Szegedről írják, Valami baja van a szőlőnek, mert hullik a szeme. Hogy mi okozza ezt a kárt, nem tudják. A Jókai emlegette molyból csak hosszas keresés után lehet egy-egy példányt találni, ez hát nem okozhatja. Különösen a fiatalabb, apróbb szemek hullanak s így ez a baj megdöbbentő az a jóreménység, amit eddig az idei szüret sikereihez fűttek a gazdák.

— Eljegyzés. Fáy Ignác dr., a temesvári ügyvédi kar tagja eljegyezte buzási Eisenstädter Marta kisasszonyt, a delvidéken legjobb emlekezettben élő nehái Eisenstädter Ignác leányát.

— Evezősverseny Aradon. Aradról írják: Erdekes terv foglalkoztatja sport egyesületünket, a Maros evezős egyesületet. A budapesti és szegedi versenyeken kivított szép sikerek hatása alatt, mintegy viszonzásul a testvérgyuletek részéről élvezett vendéglátásnak, elhatározták e hó 2 án tartott választmányi ülésükön, hogy szeptember hó folyamán — ha lehet 8-án házi evezős versenyt rendeznek itt Aradon a Maroson, s arra meghívják az összes hazai társasággyuleteket. A verseny egyuttal csónakkeresztelessel és táncmulatsággal lesz összekötve, a keresztelelön egy négyvezős csónak és egy skiff fog a keresztségben részesülni. A verseny és az ünnepségek rendezésére egy háromtagu bizottságot küldött ki, amelynek tagjai nagy buzgósággal dolgoznak most a szerletes terv megvalósításán.

— A szerb király megint házassodik. Belgrádi udvari körökben határozottan bílik, hogy Sándor király még e hó vége előtt Cetinijébe megy, hogy a montenegrói fejedelem látogatását viszonzozza. A király-kisérletében az udvaron kívül csak Franaszovic tábornok hadügyminiszter lesz. Általános az a nézet, hogy a látogatásnak egyedüli célja az, hogy Sándor király eljegyezze a montenegrói fejedelem legifjabb leányát.

— Huszárok hadgyakorlaton. A nagy-kikindai 3. számú grót Hadik huszárok folyó hó 15 én elhagyják a várost s Arad környékére mennek hadgyakorlatok végett, a melyről csak szeptember közepén térnek vissza.

— Menekülés a nyár elől Most már teljes erővel tüzel a nyár. Az ég hatalmas tűzkorongja, mintha csak tiltakozni akarna a tudósvilág „roszakaratu híresztelés“e ellen, csak azért is megmutatja, hogy eszéágában sincs kihülni, sőt ellenkezőleg, oly pazarul szórja tüzet, mintha a kamatok kamataival gyarapodnék égető heve s mintha az örökkévalóságon még jóval túlterjedne az ő uralkodása. Ez, azt hisszük, elég nagy mondás. De szolgájon e nagy mondás indokál az a hőség, mely jelenleg perzsel bennünket. A legtöbb ember siet itt hagyni a város falait, a nap hevétől áttűzesedett házsorokat, a nagy hőt kisugárzó aszfaltos utcákat, a forró légkört, melyek együttvéve egy óriási, befűtött kemenczévé varázsolják a várost. A ki csak tetheti fürdőre utazik, fölkeresi az árnyas szellős helyeket, hogy a nyár egy részét tüdővel töltsse. A hivatalokban megüresednek a szobák, szép sorrendben fölvalva szabadságra mennek az állam s a köztörvényhatóságok közegei. Az állami adminisztráció nagy gépezetének „kerekei“, „hengerei“ s egyéb alkatrészei ilyenkor javító műhelybe kerülnek. A megkopott, meglazult részeket kijavítják, megacélozzák, kifényesítik, hogy újra helyt álljanak s fölfrissülve megújulva folytassák a munkát. Még a Mars fiak is szabadságot tartják magukat s a mennyire a „szolgálat“ megengedi, utnak eresztik őket, hogy a nap hevében megdarnult arcbőrük a nyugalmas magányban, a hűvös szobában s a parkok és sétányok árnyaiban visszanyerje eredeti színét s elosigáztott izmaik újra fölüdüljenek s a „szabadság“ letelte után a fölhangzó dobpergés, kürt harsogása mellett könnyen és vígan viselhesék el a „strapát“. Mi, a redakció szolgálatában álló munkások nem igen nyaralhatunk. A nyár hevének legjavát itthon kell elcsenvednünk. Szolgájon ez mentségül, ha valaki furcsának találja, a mikor a mi műhelyünkbe bekopogtat s a riportertől a szerkesztőig turistáingig levetközvetlálja a szerkesztőséget. Nagy a meleg: a nyár hevében nem lehet másként. — Igérjük, hogy a hűvös ősz beálltával szalonképes öltözékben fogadjuk látogatóinkat, csak most ebben a „kutyameleg“ben ne szólnak meg bennünket a mi otthoni pongyolánkért. (Hogy van az, hogy a kutyamelegben lassabban telnek a „kutyanyelvek?“ A szedőgyerek.)

— Elhunyt szerb esperes Jevrits György szegedi szeb esperes plébános tegnap reggel Szegeden hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult általános tisztelt és szeretett polgára volt a városnak, a ki a közügyek terén is sokat működött. Halálát özvegye és két kisgyermeké gyászolja. Hogy az elhunyt mily általános tisztelt polgár volt, mutatja az a körülmény, hogy Szeged városa tegnapi közgyűlésén ezer forint kegydíjat szavazott meg kiskorú gyermekeinek nevelési költségeire s az erre vonatkozó indítványt elsőnek a zsidó rabbi írta alá.

— Elfogott csaló. A napokban egy ügyes csaló rábeszélte Popeszkú Krajojan földbírtokost, hogy adjon neki pénzt kölcsön, ő majd hatarosan fizeti vissza. Sikertült is neki 6000 frankot kicsalni, de nem sokáig élvezhette gonoszsága gyümölcsét, mert a vereszi rendőrség letartóztatta. Az ügyes csaló nem más, mint Theodorovics Józsa vereszi háztulajdonos, a kit pénzhamisítási ügyekből kifolyólag már többször gyanúsítottak. Theodorovicsot Temesvárra vitték és kihallgatása alkalmával ép oly vakmerőn tagadott, mint a minő megbotrunkozást színelit Verseczen történt letartóztatása alkalmával. Az ügyes tagadót azonban kereszt-kérdésekkel annyira zavarba hozták, hogy ellentmondásokba keveredett. Azt állította ugyanis, hogy ő 14 napig Melenceze fürdőben volt, a honnan csak tegnap érkezett haza. A hozzá intézett kérdések tömkelegében azonban elszólta magát és nemsokára beismerte, hogy a fürdőben való időzését sürgős üzleti ügyek lebonyolítása miatt két ízben felte kellett szakítania és Nagy-Becs kerekre utaznia, azt azonban nem képes megmondani, hogy kinél volt szállva, mert először volt életében Nagy-Becs kerekben. Theodorovics valószínűleg azért volt Nagy-Becs kerekben, hogy az eltalajdonított pénzt biztos helyre hozza, míg ezt azzal akarta megczáfolni, hogy előmutatott egy Nagy-Becs kerekben fölvetett kölcsönről szóló zálogszedulát, mely egy aranyóról állított ki. Furcsa tagadása azonban mit sem segített rajta, mert a körülmények egynesen őt védőlják a csalás elkövetésével. A rendőrség Popeszkú táviratilag értesítette a letartóztatásról s felhívta, hogy a személyazonosság megállapítása végett siessen Temesvárra.

— Hazafias román segédjegyző. A segesvári Petőfi-emlék létrehozása ügyében tudva levőleg Gardonyi Géza, a kiváló novellista, igen életrelvő mozgalmat indított meg. E czélből a minap ki is fejtette a „B. H.“ hasábjain, hogy miképen volna az keresztülviendő, egyuttal adakozásra szólította fel az országot. Czarina Szilárd, Révaujfalú segédjegyzője, kitől a „Torontál“ is igen sűrűn közöl hangulatos költeményeket, mint a „B. H.“ ban olvassuk, a következő levél kíséretében küldött az emlékre 5 forintot:

Mélyen tisztelt Uram! Olvastam Zarándoklását és mikor készen voltam az olvasással, megszorult a szívem. Nem szeretem az affektálást, a tettetést, de higgye el nekem, hogy a társza elolvasása után sirtam. Olyan gyerek vagyok, alig 23 éves, segédjegyző itt szülő földemen, a hol most szántanak, hogy elveszék a magyarok elleni gyűlölet magvát; apám, anyám oláh volt, kis fiamat is az anyanyelvemen tanítom s ha nemzetiségbeli fölfogásomért és általában meggyőződéseimért üldöznek, lenéznek, rágalmának: ön nem fogja rossz néven venni tőlem, hogy oláh ember létemre mellékeve küldök a Petőfi-emlék fölállítására 5 frtot. Ő tanított arra, hogyan kell a hazát szeretni, ő volt ebben a sötétségben, a hol lakom, világító szövétnem. Irigylem önt, hogy segesvári utjával megelőzött régi tervem végrehajtásában, de köszönöm, hogy alkalmat adott nekem arra, hogy a nagy költő kegyeletének én is adózzak. Révaujfalun, 1896. július 3-án. Régi tisztelője Czarina Szilárd.

Az idézett lap a következő megjegyzést fűzi a levélhez:

Jól esik ilyen hallani magyar embernek, kétszeresen jól esik, mikor a mai időkben román nemzetiségű honfitársának szájából halja e beszédet.

— Uj fizetési mód. Henczei urnak számlát hoz a szabója, a ki már többször hiába kereste őt, azért most kora reggel állított be hozzá. Tényleg az ágyban találta még.

— Ah, maga az, szól Henczei nagyuri tempóval. A számlát hozta?

— Igenis, nagyságos ur, egy kis pénzre volna szükségem.

Nyissa ki a szekrényemet. Látja ott azt a fiókot? A szabó kihuzza.

— Nem azt. A másikat.

A szabó kihuzza a másik fiókot is.

— Az alatta levőt, szolt Henczei. Jól van, az helyes; mit lát abban a fiókban?

— Sok papirost — felelt a szabó.

— Az mind számla. Tegye oda a magát is.

— És azzal falnak fordult és tovább aludt.

— A hering jubileuma. Egy sárga krónikában fedezte fel most valami könyvmoly, hogy a hering is jubilál. A századveg ataa mindent eler, meg a heringet is. Az alábbi hiteles krónikarészlet meggyőzhet mindenkit hogy a sárgák, kertészek világrészek és egyebek után a hering is joggal jubilálhat. Ime:

Az ezerháromszázkilencvenhatodik év körül élt vala Bierlieth városában, amely a tenger mellett feküdvén, sok halászáról és halairól vala nevezetes, — egy jámbor halász, akit Buckhold Vilmosnak hittanak. Erről a halászáról mondanák hogy a hering nevé hal szósát és épeégben való megtartását a Nederland nevé országban elsőnek tette volna meg. Eme találmányt ötödik Carolus császár ő felsége — aki a szózott halat kedvelé — oly módon is kitüntette, hogy testvére Mária, Magyarország királynéja látogatását 1556 ban fogadván, azt a halász, sirjához vezeté, ahol is érte imádkozának. És megadták neki a tisztelgés minden rendjét a jámbor halásznak, aki akkor már 159 éve nyugovék az Urban.

— Országos vásárok. Buziáson július 23-tól 26 ig és Nemet-Bogásban július 10-től 12 ig lesz a legközelebbi országos vásár.

Legujabb hírek.

Stefánia kir. hercegnő Balaton-Füreden.

Budapest, július 8. Az özvegy trónörökösne tegnap reggel 8 órakor érkezett Siófokra. A kir. hercegnőt a vasuti állomáson a déli vasut igazgatósága részéről Palancs főfelügyelő, Kotzig állomásfőnök, a Stefánia Jakt-Egyesület nevében Esterházy Mihály gróf, Inkey báró, Adám Károly és nagy közönség fogadta. A bemutatások után az özvegy trónörökösne kocsira ült s kíséretével a kikötőbe hajtatott, a hol a kézen álló Baross-gőzörsre szállott, a mely pár percz

mulva felszedte horgonyait s elindult Balaton-Füred felé. Ma egy jakton sétahajózást tett a Balatonon, s meg fogja látogatni az új fürdőtelepet, Balaton-Földvárt is. Gudenus báró főudvarmester és Széchenyi grófnő udvarhölgy kíséri a fejedelmi vendéget.

Darányi miniszter Fogarason.

Budapest, július 8. A félhivatalos Bud. Tud. nak jelentik a következőket: Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter három nap időzött Fogarason, hogy az elődje által felozlatni tervezett ménes sorsáról közvetlen tapasztalás alapján határozzon. A megejtett tanácskozások folytán megállapították, hogy a jelenlegi lippizai ménes, mely ujabban kedvezőbb fejlődést is mutat, Fogarason fentartható. A minisztert a vármegyén keresztül minden vasutállomáson és minden községben maga a nép magyar zászlókkal, diadalkapuvál, díszbänderiummal és üdvözlő beszédekkel fogadta, noha tudvalevőleg Fogaraszármegyében tulnyomó a román elem.

Öngyilkos önkéntes.

Nagyvárad, jul. 8. Mihályházy László, a nagyváradai cs. és kir. 15. huszárezred önkéntese tegnap hajnalban revolverével föbe lötte magát s azonnal meg is halt. A fiatal ember öngyilkosságának oka, ki egy nagyváradai törvénytisztelő bírő fia, szerencsétlen szerelem.

Hirsch báró özvegye a zsidóknak.

Budapest, július 8. Mint a Vosod című szent pétervári lap írja, Hirsch báró özvegye 100 millió frankot adományozott a zsidók Argentínába való kivándorlásának elősegítésére.

A kolera Egyiptomban.

Kairó, július 8. Tegnap Egyiptomban összesen 377 koleramegbetegedés történt, melyből 278 halálos végű volt. Ebből esik 7 megbetegedés és 3 halálozás Alexandriára, 8 megbetegedés és 5 halálozás Kairóra, 32 megbetegedés és 17 halálozás a wadihalfai egyiptomi hadseregére esett; a wadihalfai angol hadseregnél eddig csak 5 halálozás fordult elő kolera következtében.

Táviratok.

Wassits miniszter utazása.

Budapest, július 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Wassits Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ma reggel Zsolnára utazott.

Az orleansi herceg Bécsben.

Budapest, július 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Fülöp orleansi herceg ma Bécsbe érkezett. Utazását újból kapcsolatba hozzák avval a házassági tervvel, mely szerint a herceg legközelebb eljegyzi József főherceg leányát Mária Dorottyát.

Tanügyi kongresszus.

Budapest, július 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A román. kath. felekezeti tanítók országos kongresszusa ma délelőtt tartotta meg zárulását, melyen ezernél több tanító jelent meg. A gyűlést Hornig Károly veszprémi püspök lelkes éljenzések között nyitotta meg.

Majd felolvasta a pápa és hercegsprimás köszönő táviratait, kik áldásukat küldték a kongresszus tagjainak.

Több rendbeli indítvány után az elnök a gyűlést s vele a kath. tanítók kongresszusát is bezárta.

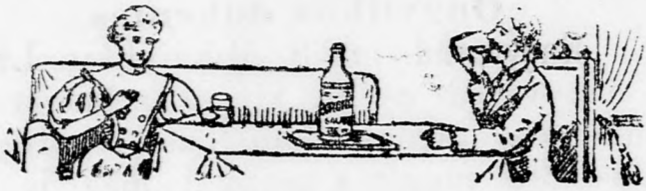
Az ag. ev. tanítók gyűlése.

Budapest, július 9. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az ágostai evangélikus tanítók ma tartották meg nagy gyűlést, melyen megalakították az evangélikus felekezeti tanítók országos egyesületét; egyuttal megválasztották azt a küldöttséget, mely a kultuszminisztert felkéri, hogy az evangélikus tanítók hódolat- teljes üdvözlését juttassa ő felsége trónja számolyához.

H i r d e t é s e k.

Hirdetések

felvételnek
a lap kiadóhivatalában.

Krondorfi savanyviz.

Stefania trónörökösé forras,

kitünő gyógyviz,

kedvelt asztali viz.

Főraktár: Nagybecskereken,

Armbroszter J. urnál.

4746. sz. kig. 1896.

A csenei járási főszolgabírótól.

Pályázati hirdetmény.

Eihalozás folytán üresedésbe jött s 500 frt évi fizetéssel valamint körén belül teendő hivatalos utazásnál szabad fuvarozással egybekötött Horv.-Kécsa, Rom.-Kécsa, Szerb-Klári és Horv.-Klári községekből álló körorvosi állásra pályázatot nyitok.

A körhöz tartozó községek lélekszáma 6727 és a községek egymástól távolsága 3-8 km.

Felhivatnak pályázni óhajtók, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a csenei főszolgabíróhoz címezve f. évi július hó 28-ig terjesszék be.

A látogatási díjak R.-Kécsán és Horvát-Kécsán nappal 30 kr, éjjel 50 kr, Horvát-Klárin és Szerb-Klárin nappal 40 kr, éjjel 80 kr.

Csene, 1896. évi július hó 1-én.

Dömötör
szolgabíró.

628-3-2

5659. sz. 1896.

Perjámosi járási főszolgabíróságtól.

Pályázat.

Torontálmege perjámosi járáshoz tartozó Sáralfava községi körorvosi állás elhalozás folytán megüresedett. A körhöz tartozik: Sáralfava, Szent-Péter, Szent-Péter-német és Egres községe.

A községi körorvos évi fizetése 800 frt és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1876. évi XIV. t.-cz. 14. §-ában körülírt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi július hó 26-ig hozzám adják be.

Perjámoson 1896. július hó 3-án.

Gyertyánffy Dénes,
főszolgabíró.

86-2.2

Versenyfárgyalási hirdetmény.

A szárcsa-vattinai tvh. közuton levő kanaki Berzava-híd vas-felszerkezettel leendő újból építése, a nm. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi 32.230 sz. a. rendeletével jóváhagyott tervek alapján 30.360 frt 87 kr összköltséggel, Torontálvármegye közig. bizottságának f. évi 3337. sz. a. kelt határozatával elrendeltetvén, a munkálatoknak biztosítása czéljából az alulírt hivatalnál f. évi augusztus hó 3-án d. e. 10 órakor sárt ajánlati versenyfárgyalás tartatik.

Felhivatnak a versenyezni óhajtók, hogy 5% bánatpénzzel, vagy ennek a vármegyei főpénztárnál történt letételét igazoló nyugtával felszerelt s alábbiak figyelembe vételével szerkesztett ajánlataikat a fent kitzítottá időig annival inkább adják be, mert később érkezett, vagy a feltételeknek meg nem felelő ajánlatok semmi esetre sem fognak figyelembe vétetni.

Ajánlat tehető csak az alépitményre külön is és a vasfelszerkezettel együttesen is. Az alépitményt a hivatalnál elfekvő tervek szerint tiszta beton-falazatból, vagy beton alapozáson nyugvó téglafalazatból lehet készíteni s így ezek bármelyik nemére tehető ajánlat.

A beton-falazatnál mérvadó feltételeket s betartandó szabályokat a szolgálati „utasítás” 29. §. 1. pontjában előírtak mérvadóknak.

A falazott hídfőknél portlandi cementszövetet veendő számításba és az ajánlat erre vonatkozólag teendő.

A vasszerkezetekre vonatkozó részletes feltételek és vázlatrajzok az alulírt hivatalnál beszerezhetők.

Tájékoztatóul felemlítetik, hogy e vasfelszerkezethetnél alternatív ajánlat teendő tölggyfa és zorévason nyugvó kavics járó pályás szerkezetekre.

Az ajánlat a falazási egyéb munkákra is egységárakban részletes költségvetés csatolása mellett, a vasfelszerkezethetnél a szerelési-, szállítási- és minden egyéb költséget magában foglaló egységár mellett teendő.

Az ajánlatban ugy az általános és szokásos részletes, mint a különleges feltételek csemerete és elfogadása világosan kiandó.

Nagy Becskereken, 1896. évi július hó 3-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

685-3-2

Hirdetmény.

Néhai méltóságos Schaeffer Antal pápai praelatus ur örökösei részéről ezennel közhírré tétetik, hogy f. évi július hó 12-én d. u. 2 órakor a róm. kath. plébánia-lakban számos ingóságok nyilvános árverésen azonnali készpénzfizetés mellett elárvereztetnek.

N.-Becskerek, 1896. július hó 8-án.

688-3-2

Az örökösök.

749. sz. kig. 1896.

A csenei járási főszolgabírótól.

Pályázati hirdetmény.

Csene székhelylyel Szerb Csene, Horvát-Csene, Aurelháza, Ujvár, Öregfalva, Tamásfalva, Szerb-Klári és Horvát-Klári községekből álló körárlatorvosi állásra ezen pályázatot nyitok.

Ezen állással 500 frt évi fizetés, szabályrendeletileg megállapított díjak székhelyen teljesítendő husszemle utáni jövedelem és hivatalos köruton szabad fuvarból álló javadalmazás van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint elméleti képzettségüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi augusztus hó 3-ig küldjék be.

Csene, 1896. évi július hó 1-én.

Uzbasich Gáspár
főszolgabíró.

629-3.2

1261. szám. 896.

622-3.3

Árverési hirdetmény.

Az alulírott községi előjáróság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község határabani vadászati jog folyó évi szeptember hó 5-én délelőtti 10 órakor a községi irodában megtartandó árverés alkalmával hat évre fog haszonbérbe adatni. Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órákban betekintheők.

Borcsán, 1896. évi június hó 30-án.

A község előjárósága.

Lakás,

mely egy igen szép utczaí és egy udvari külön bejáratu szobából, áll s

irodai helyiségnek

is igen alkalmas — bérbeadatik.

Bővebbet a tulajdonosnál Nádor-utczá 8 szám alatt.

619-3.3

Kotló-tojások

valódi Brahma-tyukoktól darabonként 15 kr, Hollandiaktól, fekete, nagy fehér bubbal, drbja 25 kr, Houdaniaktól, valódi steier tyukoktól, drbja 10 kr, Ezüst-Paduanoktól drbja 30 kr, Langshansoktól drbja 30 kr, Pulykatojás drbja 30 kr, Ezüst-Wyandottes drbja 30 kr, Olasz tyuktojások darabja 30 kr, Törpe tyukoktól drbja 30 kr, Cochinchina drbja 25 kr, Erdélyi oszapasnyakuaktól drbja 20 kr, Dorkings drbja 25 kr, Yokohama drbja 50 kr, Emdí óriás-libatojások drbja 1 frt, Peking-kacsáktól drbja 20 kr, Steier-241-6.5 kacsa-tojások drbja 20 kr.

Csak tiszta fajú állatok kotlótojásai küldetnek szét, melyek már többször kiténtettek, és a fajuk valódisága és tisztaságáért jótállást vállal

Pauly Miksa
Köflach (Steierország.)

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszert ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 25 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzölésként alkalmaztatik közvényűnél, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyártó Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török lözsef gyógyszerésznél Budapesten. • Bevásárlás alkalmával igen óvatossak legyünk, mert több kisebbbértéku utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

340-32.30